

Despre Vechiul Testament – Cartea lui Iov

Desene- Karmen Zaharia

O secțiune din Vechiul Testament este dedicată Cărții lui Iov, care prezintă povestea lui Iov, suferințele sale în momentul când se află în mâinile Satanei, discuțiile sale cu prietenii despre originea și natura suferinței lui, provocarea sa către Dumnezeu, și, în cele din urmă, răspunsul primit de la Dumnezeu.

Această parte este cuprinsă în Ketuvim (Scrieri) care conține:

Psalmi, Pildele, cartea lui Iov, Cântarea Cântărilor, Cartea Rut, Plângerile lui Ieremia, Ecclesiastul, Cartea Esterei, Daniel, Ezra, Neemia și cele două Paralipomene (Cronicile).

Ecclesiastul, din Kohelet sau „cel care adună oamenii”, este o operă tulburătoare, aproape fără egal în lumea antică. Tonul ei rece, sceptic, frizând cinismul și contrastând puternic cu seriozitatea pătimășe a psalmilor, ilustrează marea varietate a literaturii iudaice, doar grecii putând să le stea alături.

Dar nici măcar grecii nu au produs un document atât de misterios și de sfâșietor cum este *Cartea lui Iov*. Acest mare eseu despre teodicie și problematica răului a fascinat și i-a contrariat atât pe cărturari, cât și pe oamenii de rând timp de mai bine de două milenii.

Teodicie înseamnă justificarea lui Dumnezeu. Este metoda pentru a răspunde la întrebarea de ce un Dumnezeu bun permite manifestarea răului, rezolvând astfel problema răului. Unele teodicii abordează, de asemenea, problema referențială a răului, încercând „să facă existența unui Dumnezeu atotștiutor, atotputernic și atotputernic sau iubitor, în raport cu existența răului sau a suferinței în lume.

Cu alte cuvinte binele nu poate fi apreciat în totală lipsă a răului. Carlyle¹ o consideră drept „unul dintre cele mai mărețe lucruri scrise vreodată cu pana”, și dintre toate cărțile Bibliei cea care i-a influențat cel mai mult pe alți scriitori.

Peste o sută de cuvinte din carte nu mai apar nicăieri altundeva și este limpede că au creat dificultăți insurmontabile traducătorilor și scribilor antici.

¹ Thomas Carlyle (1795-1881) a fost un istoric britanic, scriitor satiric, eseist, traducător, filosof,

Unii exegeți consideră că provine din Edom – însă cunoaștem foarte puține lucruri despre limba edomită. Alții au fost de părere că locul ei de origine este Haran, în apropiere de Damasc.

Există niște paralelisme vagi în literatura babiloniană.

În secolul al IV-lea e.n, cărturarul creștin Teodor din Antiohia susținea că derivă din teatrul grec. Alții au prezentat-o ca fiind o traducere din arabă. Varietatea originilor și a influențelor constituie o dovadă a universalității ei. Căci Iov, la urma urmei, pune întrebarea fundamentală, care i-a tulburat pe toți oamenii, în special pe cei foarte credincioși: de ce ne supune Dumnezeu la toate lucrurile astea cumplite?

Cartea lui Iov a fost un text pentru lumea antică și este un text pentru lumea modernă, în special pentru oamenii aleși și bătuți de soartă, evreii; mai presus, un text pentru Holocaust. Cartea este un eșec teologic pentru că nu soluționează întrebarea pusă de om. Dar acest eșec îi îngăduie să lărgescă tema și să pună câteva întrebări legate de univers și de felul în care omul ar trebui să-l înțeleagă. Cartea lui Iov este plină de istorie naturală, redată în formă poetică. Prezintă un catalog fascinant al fenomenelor organice, cosmice și meteorologice. În

capitolul 28, de exemplu, există o descriere extraordinară a mineritului în lumea antică. Prin această imagine se oferă o perspectivă asupra potențialului științific și tehnologic aproape nelimitat al rasei umane, căruia ceva mai încolo i se opun capacitățile morale, slabe, ale omului. Ceea ce vrea să spună autorul lui Iov este că există două ordini în creație – ordinea fizică și ordinea morală.

Nu este de ajuns să înțelegi și să stăpânești ordinea fizică a lumii; omul trebuie să accepte și să se conformeze ordinii morale, și pentru a face acest lucru trebuie să dobândească secretul înțelepciunii, iar această cunoaștere este uneori de un soi cu totul diferit de, să zicem, tehnologia mineritului. Omul a dobândit înțelepciunea – presupune Iov – nu prin faptul că a încercat să înțeleagă motivele și rațiunea pentru care Dumnezeu ne provoacă durere, ci prin supunere, adevăratul fundament al ordinii morale:

*După aceea, Dumnezeu a zis omului:
Iată, frica de Dumnezeu, această este înțelepciunea, iar în depărtarea de cel rău stă puterea.*

Povestea lui Iov va făcea parte din curentul principal al filosofiei iudaice, un curent care devine treptat un torent puternic. Transformarea iudaismului în prima „Religie a Cărții” a durat două secole (între 400 BC-200 BC).

Adrian Grauenfels

Fragment din *DUMITRU ICHIM*

Psaltirea apocrifă a dreptului Iov

Zidul plângerii

Între a fi sau a nu fi
de ce mereu
ne-oprim la-ntrebare
și nu-ncercăm ca să-i
sărim și peste?
Doar Dumnezeu își spune
că este
Cel ce este,
dar noi suntem ce nu suntem,
că devenind ce nu suntem –
când am ajuns acolo,
e loc destul,
mereu pentru dincolo,
când neființa prinde gustul de a fi .

A fi sau a nu fi ?
Cuvântul e șubred la coajă.
Același val nisipul ni-l frământă,
doar scrisu-i diferit pe plajă.
Si totuși... și totuși... și totuși...
De unde se-aude strigarea:
„Thalassa, thalassē”

Unde ni-i steaua, unde ni-i casa?”
Ispitiți de a fi, pofticioși de-a nu fi –
nu-i să te iei la trântă

ca Iacob cu îngerii,
sau în negoț cu valul,
ci să ajungi la cel ce ești,
mai real ca realul –
Zidul Plângerii!
Și dincolo? Pe-acolo erau îngerii,
dar azi e Marea Moartă.

„Domnilor, ne spune ghidul, așteptați!
Acolo este Grădina,
dar Cineva încă se roagă!”
Un singur Om a mai rămas în noapte.

Ce-o fi spunând? Și de ce
în șoapte,
de după Zidul Plângerii?
Oare nu cumva și Lui
îi tremură lumina?